

Redegørelse nr. R 10 (13/4 2011)

Folketinget 2010-11

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 13/4 11 om akkrediteringssystemet.
(Redegørelse nr. R 10).

Videnskabsministeren (Charlotte Sahl-Madsen):

1. INDLEDNING

I marts 2007 vedtog Folketinget indførelsen af akkreditering af de videregående uddannelser i Danmark og oprettelsen af en uafhængig akkrediteringsinstitution.

Formålet var at skabe videregående uddannelser af høj international kvalitet gennem systematisk og styrket ekstern kvalitetssikring. Med indførelsen af akkreditering blev de danske videregående uddannelsers kvalitet og relevans fremadrettet dokumenteret og anerkendt efter internationale standarder. Dermed blev der også fulgt op på både det internationale uddannelsessamarbejde og de institutionelle og uddannelsesmæssige reformer, som var blevet gennemført på de videregående uddannelser fra år 2000 og frem med henblik på at styrke de videregående uddannelsers kvalitet.

Uddannelsesakkreditering af de videregående uddannelser har fungeret som ekstern kvalitetssikring af uddannelserne i godt 3 år. Det er sket ved, at Akkrediteringsrådet har akkrediteret uddannelserne på baggrund af akkrediteringsrapporter udarbejdet af ACE Denmark og Danmarks Evalueringsinstitut. Indførelsen af uddannelsesakkreditering har været med til at sætte et øget fokus på både den interne og den eksterne kvalitetssikring af de videregående uddannelser på Videnskabs-, Undervisnings- og Kulturministeriets områder.

Akkrediteringssystemet på Videnskabsministeriets område gennemgik i efteråret 2010 en uafhængig international evaluering. Evalueringen viste, at systemet levede op til de internationale standarder for kvalitetssikring – European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Det internationale panel gav en række forslag til videreudvikling af institutionen og akkrediteringssystemet for universitetsuddannelserne.

På baggrund af evalueringen har European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) optaget Akkrediteringsinstitutionen som medlem og European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) har optaget ACE Denmark som fuldgældigt medlem. Med dette lever Akkrediteringsinstitutionen op til bemærkningerne i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser, hvoraf det fremgår, at der senest tre år efter lovens ikrafttræden skal ske en vurdering af Akkrediteringsinstitutionen med henblik på, at Akkrediteringsinstitutionen optages i det europæiske register for kvalitetssikringsorganer.

Der blev i 2010 ligeledes iværksat en uafhængig international evaluering af EVA. Panelets endelige rapport er offentliggjort i april 2011.

Det fremgår af bemærkningerne til lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser¹, at videnskabsministeren efter fem år vil give Folketinget en redegørelse på baggrund af en evaluering af Akkrediteringsinstitutionen og dennes virksomhed, herunder samspillet med andre aktører og sammenhængen i det samlede danske kvalitetssikringssystem for de videregående uddannelser på de tre ministeriers områder.

Der har i debatten om akkreditering bl.a. været peget på, at akkreditering medfører en betydelig administration på universiteterne. På baggrund af de hidtidige erfaringer med akkreditering, den debat der har været om akkrediteringssystemet samt den eksterne evaluering af Akkrediteringsinstitutionen på Videnskabsministeriets område, har videnskabsministeren besluttet at fremrykke fremsættelsen af redegørelsen om akkrediteringssystemet.

I denne redegørelse gennemgås de hidtidige erfaringer med akkreditering på de videregående uddannelser. Det er hensigten, at redegørelsen kan danne baggrund for politiske overvejelser om den fremtidige indretning af akkrediteringssystemet.

2. BAGGRUND FOR INDFØRELSE AF AKKREDITERING I DANMARK

Regeringens globaliseringsstrategi »Fremgang, fornyelse og tryghed« (2006) pegede på, at en forudsætning for videregående uddannelser i verdensklasse var en systematisk kvalitetssikring efter internationalt anerkendte standarder. I forlængelse heraf indeholdt globaliseringsstrategien forslag om etablering af et uafhængigt akkrediteringsorgan, der skulle vurdere alle videregående uddannelser.

Bologna-processens mål om at skabe et fælles europæisk uddannelsesrum har haft væsentlig betydning for de europæiske landes arbejde med fri og øget mobilitet for studerende og undervisere, gensidig anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og uddannelseskvalitet. Udformningen og efterlevelsen af fælles standarder og retningslinjer for kvalitetssikring på tværs af Europa – European Standards and Guidelines for Higher Education (ESG) – var og er derfor et vigtigt element i udviklingen mod en øget gennemsigtighed mellem de europæiske landes uddannelser.

Med vedtagelsen af lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser i marts 2007 blev globaliseringsstrategiens initiativ implementeret. ESG indeholder retningslinjer både for uddannelsesinstitutionernes kvalitetssikring, for den eksterne kvalitetssikring af disse og for de eksterne kvalitetssikringsorganisationer, som fx Akkrediteringsinstitutionen i Danmark. Hovedprincipperne i ESG blev indarbejdet i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående

¹ Lov nr. 294 af 27. marts 2007 om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser

de uddannelser, der også fastslår at Akkrediteringsinstitutionen består af Akkrediteringsrådet og operatøren ACE Danmark.

3. STATUS PÅ AKKREDITERING AF DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Med Akkrediteringsloven og de underliggende bekendtgørelser blev uddannelsesakkreditering den centrale metode for eksternt kvalitetssikring af de videregående uddannelser i Danmark. Samtidig blev Akkrediteringsinstitutionen oprettet som en uafhængig institution og Akkrediteringsrådet blev etableret.

Det er Akkrediteringsrådet, der træffer afgørelser om akkreditering af alle videregående uddannelser på baggrund af akkrediteringsrapporter.

På Videnskabsministeriets område godkender Akkrediteringsrådet endvidere nye uddannelser, mens nye uddannelser på Kultur- og Undervisningsministeriets områder forudsætter ministerens godkendelse.

Der er to akkrediteringsoperatører i Danmark, som udarbejder akkrediteringsrapporter:

1. ACE Danmark, der udarbejder akkrediteringsrapporter for universitetsuddannelserne, og
2. Danmarks Evalueringsinstitut, der udarbejder akkrediteringsrapporter for de videregående uddannelser udbudt på Undervisningsministeriet og Kulturministeriets områder.

Akkrediteringsloven blev udmøntet i tre bekendtgørelser og sæt af kriterier, én for hvert af de tre ressortministerier, Videnskabsministeriet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet, hvor hovedparten af de videregående uddannelser er forankrede.

Videnskabsministeriets område

Akkrediteringssystemet skal på Videnskabsministeriets område sikre, at de forskningsbaserede bachelor- og kandidatuddannelser samt masteruddannelser og anden deltidsuddannelse, der udbydes i Danmark efter universitetsloven², lever op til centralt fastsatte kriterier for kvalitet og relevans.

På universitetsområdet træffer Akkrediteringsrådet beslutning om såvel akkreditering som godkendelse af hver enkelt uddannelse udbudt i henhold til universitetsloven. Beslutningen om akkreditering træffes på baggrund af en akkrediteringsrapport, der indeholder vurderinger af, hvorvidt den enkelte uddannelse lever op til de centralt fastsatte kriterier i Videnskabsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse³. Akkrediteringsrapporterne udarbejdes af ACE Danmark, der også foretager vurderingerne af, hvorvidt nye uddannelser lever op til kriterierne. Ved akkreditering af eksisterende uddannelser foretages vurderingen af kriterieopfyldelsen af et eksternt akkrediteringspanel.

For nye uddannelser er Akkrediteringsrådets positive akkreditering samt godkendelse en forudsætning for, at universiteterne får taxametertilskud til uddannelserne. Inden Akkrediteringsrådets godkendelse af nye uddannelser træffer Universitets- og Bygningsstyrelsen afgørelse om uddannelsens taxameterindplacering, titel, specifikke adgangskrav for

bacheloruddannelser, uddannelsens normerede studietid og eventuelle maksimumrammer for tilgangen til uddannelsen

Akkrediteringsrådets godkendelser har afløst den tidligere centrale godkendelse af videnskabsministeren.

For eksisterende uddannelser er Akkrediteringsrådets positive eller betinget positive akkreditering samt godkendelse en forudsætning for fortsat taxametertilskud til uddannelserne. For eksisterende uddannelser træffer Universitets- og Bygningsstyrelsen i forbindelse med akkrediteringen afgørelse om uddannelsens taxameterindplacering, titel m.v. Hvis en eksisterende uddannelse ikke godkendes eller godkendelsen bortfalder, kan det pågældende universitet ikke optage studerende på uddannelsen. Videnskabsministeren fastsætter en plan for, hvordan allerede optagne studerende på uddannelser kan færdiggøre deres uddannelsesforløb.

Akkrediteringskriterier

Akkrediteringskriterierne for universitetsuddannelserne er fastlagt i Videnskabsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse. Kriterierne er udarbejdet efter dialog med universiteterne, organisationer på arbejdsmarkedet og studenterorganisationer. I forbindelse med revisionen af akkrediteringsbekendtgørelsen fra 2009 og erfaringerne fra den første periode med akkreditering blev akkrediteringskonceptet revideret og forenklet. Således blev antallet af kriterier reduceret fra 10 til 5.

Der er i dag 5 kriterier fordelt på 3 kriteriesøjler:

- Behov for uddannelsen på arbejdsmarkedet,
- Forskningsbaseret uddannelse
- Uddannelsens faglige profil og niveau samt intern kvalitetssikring

Akkrediteringsrådet har, efter dialog med universiteterne og andre organisationer, udmøntet akkrediteringskriterierne i måle- og dokumentationspunkter. Hvert kriterium er udmøntet i et antal målepunkter, som præciserer, hvad universiteterne skal dokumentere og redegøre for i relation til kriteriet.

De to første kriteriesøjler omhandler vurderingen af uddannelsernes relevans samt forskningsbaseret uddannelse. Disse er unikke danske i forhold til de øvrige europæiske kvalitetssikringskriterier.

Relevanskriteriet omhandler primært dimittendernes beskæftigelsessituation, herunder universiteternes inddragelse af relevante aktører (aftagere o.l.) i den løbende kvalitetssikring af uddannelserne. Det har været et centralt omdrejningspunkt i debatten om akkreditering, at relevansen af uddannelsernes skal sikres, herunder særligt i forbindelse med oprettelsen af helt nye uddannelser.

Søljen vedr. forskningsbaseret uddannelse stiller krav om, at uddannelserne skal være baseret på forskning og tilknyttet et aktivt forskningsmiljø.

Den sidste kriteriesøjle lægger vægt på universiteternes interne kvalitetssikring af uddannelser. Det fremgår af akkrediteringsbekendtgørelsen, at uddannelsen på tilfredsstillende vis skal indgå i institutionens system for kvalitetssikring, jf. European Standards and Guidelines for Higher Education (ESG).

Videnskabsministeriet kunne ved en status og gennemgang af universiteternes kvalitetsarbejde konstatere, at indførelsen af akkreditering har resulteret i en styrkelse af såvel den eksterne som den interne kvalitetssikring af de forskningsbaserede uddannelser. Dette fremgår af »Universiteternes kvalitetsarbejde«, Universitets- og Bygningsstyrelsen (2009).

² Bekendtgørelse af lov om universiteter (universitetsloven) nr. 754 af 17. juni 2010

³ Bekendtgørelse nr. 1402 af 14. december 2009 om kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet og om sagsgangen ved godkendelse af universitetsuddannelser

Status på akkreditering af universitetsuddannelserne

Fra de første akkrediteringer i 2007/2008 til og med efterårsrunden i 2010, som for eksisterende uddannelser afsluttedes i løbet af februar 2011, har Akkrediteringsinstitutionen akkrediteret 155 nye og 273 eksisterende universitetsuddannelser – det vil sige i alt 428 uddannelser.

I 2015 forventes alle eksisterende universitetsuddannelser at være akkrediteret.

Nedenstående tabel viser de afsluttede akkrediteringer på Videnskabsministeriets område pr. 17. februar 2011:

Afsluttede akkrediteringer af nye universitetsuddannelser:

Godkendte	136	88%
Antal afslag	19	12%
Antal i alt	155	100%

Afsluttede akkrediteringer af eksisterende universitetsuddannelser:

Godkendte	232	85%
Godkendte, betinget	41	15%
Afslag på akkreditering	0	0%
Antal i alt	273	100%

Der er ikke givet afslag på akkreditering og godkendelse af eksisterende uddannelser. Flere universiteter har i perioden på eget initiativ igangsat uddannelsesreformer og nedlagt uddannelser.

Undervisningsministeriets område

Akkrediteringssystemet skal på Undervisningsministeriets område sikre, at de erhvervsrettede videregående uddannelser, der udbydes i Danmark og i udlandet, lever op til centralt fastsatte kriterier for kvalitet og relevans. De erhvervsrettede videregående uddannelser omfatter erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser samt videregående voksenuddannelser og diplomuddannelser, der reguleres ved henholdsvis lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser⁴ og lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne⁵.

Akkrediteringsrådet træffer beslutning om akkreditering af hver enkelt erhvervsrettet videregående uddannelse. Beslutningen om akkreditering træffes på baggrund af en akkrediteringsrapport, der indeholder vurdering af, hvorvidt den enkelte uddannelse lever op til de centralt fastsatte kriterier i Undervisningsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse⁶. Akkrediteringsrapporterne udarbejdes af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Vurderinger af kriterieopfyldelsen foretages i alle tilfælde af et panel af eksterne faglige eksperter.

På Undervisningsministeriets område akkrediteres nye uddannelser og nye udbud samt eksisterende uddannelsesudbud.

Professionsbacheloruddannelserne og de øvrige erhvervsrettede videregående uddannelser er centralt regulerede, således at den samme uddannelse kan udbydes på tværs af landet af flere forskellige udbydere (landsdækkende uddannelser). Erhvervsakademierne og professionshøjskolerne har i

⁴ Lov nr. 207 af 31. marts 2008 om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser med senere ændringer.

⁵ Lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 9. november 2009.

⁶ Bekendtgørelse nr. 684 af 27. juni 2008 om akkreditering og godkendelse af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser mv. med senere ændringer.

tilknytning hertil lovfæstet pligt til at dække behovet for udbud af erhvervsrettet videregående uddannelse i den region eller del heraf, hvor institutionen hører hjemme (regional dækningsforpligtelse)⁷. Principperne om landsdækkende uddannelser og regional dækningsforpligtelse afspejles i den anvendte procedure for akkreditering og godkendelse af nye uddannelser og nye udbud⁸.

For nye uddannelser og nye udbud beslutter undervisningsministeren på baggrund af en indledende screening, om en ansøgning kan gå videre til akkreditering. Ved screeningen tages bl.a. hensyn til inddragelsen af aftagerne og andre udbydere, samt den geografiske dækning af samme eller beslægtede uddannelser. For nye uddannelser og nye udbud er Akkrediteringsrådets positive akkreditering en forudsætning for, at ministeren kan godkende uddannelsen, og institutionerne kan få taxametertilskud til udbud heraf.

For eksisterende uddannelser er Akkrediteringsrådets positive eller betinget positive akkreditering en forudsætning for fortsat godkendelse og taxametertilskud til udbud af uddannelserne. Eksisterende uddannelsesudbud, der ikke kan dokumentere at leve op til de centralt fastsatte kriterier og uddannelsesreglerne, kan miste deres udbudsgodkendelse og dermed taxametertilskuddet. Akkreditering af eksisterende uddannelsesudbud sker efter en turnusplan fastsat af undervisningsministeren efter dialog med Akkrediteringsrådet. I overensstemmelse med princippet om landsdækkende uddannelser fastlægges planen således, at de forskellige institutioners udbud af samme uddannelse søges akkrediteret inden for samme tidsramme.

Akkrediteringskriterier

Akkrediteringskriterierne for de erhvervsrettede videregående uddannelser er fastlagt i Undervisningsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse. Kriterierne er udarbejdet efter dialog med institutionerne, organisationer på arbejdsmarkedet og studenterorganisationer.

Nye uddannelser vurderes i forhold til 3 kriterier omfattende:

- Relevans og efterspørgsel
- Læringsudbytte
- Tilrettelæggelse.

Nye udbud vurderes i forhold til 7 kriterier omfattende:

- Efterspørgsel og aftagerkontakt
- Praktikpladser
- Tilrettelæggelse
- Videngrundlag
- Fagligt miljø
- Faciliteter og ressourcer
- Kvalitetssikring.

Eksisterende udbud af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser vurderes i forhold til 4 overordnede temaer, der hver er udfoldet i et antal kriterier:

- Relevans (2 kriterier)
- Videngrundlag (3 kriterier)
- Indhold og organisering (9 kriterier)
- Resultat og målopfyldelse (3 kriterier).

⁷ Institutionernes dækningsforpligtelse er fastsat i § 4 i henholdsvis lov om erhvervsakademier for videregående uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 850 af 8. september 2009, og lov om professionshøjskoler for videregående uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 849 af 8. september 2009.

⁸ Proceduren er beskrevet i bemærkningerne til § 14 i forslag til lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (L 25/2007-08) og fastsat i Undervisningsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse.

Udbud i udlandet af danske erhvervsrettede videregående uddannelser akkrediteres efter 7 kriterier omfattende: Organisation og kommunikation; Praktikpladser; Tilrettelæggelse; Videngrundlag; Fagligt miljø; Faciliteter og ressourcer samt Kvalitetssikring.

Danmarks Evalueringsinstitut har efter dialog med institutionerne og andre interessenter udmøntet akkrediteringskriterierne i en vejledning, som præciserer, hvad institutionerne skal dokumentere og redegøre for i relation til kriteriet.

Kriterierne vedrørende uddannelsesuddbuddenes relevans og videngrundlag er unikt danske i forhold til de øvrige europæiske kvalitetssikringskriterier.

For nye uddannelser omhandler relevanskriterierne primært uddannelsens erhvervs- eller professionssigte, behovet for uddannelsen set i forhold til arbejdsmarkedets kompetencebehov samt beslægtede uddannelser. For nye udbud omhandler relevanskriterierne arbejdsmarkedets behov inden for det geografiske dækningsområde, inddragelse af aftagere og interessenter samt relevante praktikpladser. For eksisterende uddannelsesudbud baserer relevansvurderingen sig primært på dimitterendes beskæftigelsessituation, herunder institutionernes inddragelse af relevante aktører (aftagere og dimitterende) i den løbende sikring af uddannelsesuddbuddenes fortsatte relevans.

For kriterierne vedrørende videngrundlag vurderes om uddannelsesuddbuddene i tilstrækkelig grad er erhvervs- eller professionsbaseret samt udviklingsbaseret.

For nye og eksisterende uddannelsesudbud sker der tillige en vurdering af institutionernes interne kvalitetssikring, herunder også kvalitetssikring af praktikken og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet.

Status på akkreditering af de erhvervsrettede videregående uddannelser

På Undervisningsministeriets område trådte kravet om akkreditering i kraft den 1. april 2008.

Fra de første akkrediteringer efteråret 2008 til og med efterårsrunden i 2010, som afsluttedes februar 2011, har Akkrediteringsrådet truffet afgørelse om akkreditering af i alt 307 uddannelser og uddannelsesudbud omfattende:

- 56 nye uddannelser (31 professionsbachelor, 6 erhvervsakademiuddannelser, 10 diplomuddannelser, 9 videregående voksenuddannelser).
- 211 nye udbud af uddannelser.
- 40 eksisterende uddannelsesudbud.

Akkrediteringsrådets afgørelser fordeler sig således:

Nye uddannelser

Positivt akkrediteret	41	73%
Afslag på akkreditering	15	27%
<i>Antal i alt</i>	56	100%

Nye udbud

Positivt akkrediteret	160	76%
Afslag på akkreditering	51	24%
<i>Antal i alt</i>	211	100%

Eksisterende uddannelsesudbud

Positivt akkrediteret	33	83%
Betinget positiv	7	17%
Afslag på akkreditering	0	0%
<i>Antal i alt</i>	40	100%

For så vidt angår eksisterende udbud af videregående voksenuddannelser og diplomuddannelser har Danmarks Evalueringsinstitut oktober og november 2010 pilottestet et nyt akkrediteringskoncept med 6 kriterier, hvor der i særlig grad lægges vægt på vurdering af institutionernes interne sikring af kvaliteten af uddannelsesuddbuddene. Fastsættelsen af kriterierne har afventet revision af diplomuddannelserne, som forventes afsluttet pr. 1. juli 2011.

Kulturministeriets område

Akkrediteringssystemet skal på Kulturministeriets område sikre, at alle uddannelser, der udbydes i Danmark efter Lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet⁹ og lov om Danmarks Biblioteksskole¹⁰, lever op til centralt fastsatte kriterier for kvalitet og relevans. Uddannelserne under Kulturministeriet finansieres inden for en fast økonomisk ramme og har et dimensioneret aktivitetsniveau, hvilket i praksis betyder, at der ikke bliver udviklet mange nye uddannelser på området, da uddannelsespladserne til en ny uddannelse i givet fald skal tages fra de eksisterende uddannelser. Det har medført, at der på Kulturministeriets område kun er blevet akkrediteret eksisterende uddannelser, siden akkrediteringssystemet trådte i kraft.

På Kulturministeriets område forløber akkrediteringen af eksisterende uddannelser således, at institutionerne udarbejder en selvevaluering, hvorefter Danmarks Evalueringsinstitut aflægger besøg på uddannelserne. Ved akkreditering af eksisterende såvel som nye uddannelser foretages vurderingen af kriterieopfyldelsen af et eksternt akkrediteringspanel. Herefter udarbejdes en akkrediteringsrapport af Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af hvilken Akkrediteringsrådet afgør om uddannelsen opnår en positiv akkreditering, en betinget positiv akkreditering eller får afslag på akkrediteringen.

Akkrediteringskriterier

Kriterierne for akkreditering af Kulturministeriets uddannelser er fastlagt i bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af videregående uddannelser under Kulturministeriet¹¹. Disse kriterier blev fastsat efter en grundig dialog med og omfattende inddragelse af uddannelsesinstitutionerne, samt en pilottest af kriterierne.

Ved akkrediteringen skal uddannelserne under Kulturministeriet leve op til 13 kriterier. Kriterierne deler sig i fem temaer:

1. Relevans og behov,
2. Indhold og tilrettelæggelse,
3. Videngrundlag,
4. Kvalitetsarbejde og
5. Resultat og målopfyldelse

De kunstneriske uddannelser adskiller sig i særdeleshed fra uddannelserne på Videnskabs- og Undervisningsministeriets områder ved at være baseret på både kunstnerisk udviklingsvirksomhed, faglig praksis og/eller forskning.

I de politiske flerårsaftaler for de kunstneriske uddannelser (2007-2010 og 2011-2014) er der fra politisk hold udtrykt forventning om, at kvalitetssikring af uddannelserne prioriteres.

⁹ Bekendtgørelse af lov nr. 889 af 21. september 2000 om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet

¹⁰ Lov nr. 17 af 14. januar 1998 om Danmarks Biblioteksskole.

¹¹ Bekendtgørelse nr. 1174 af 1. december 2008 om akkreditering og godkendelse videregående uddannelser under Kulturministeriet

Dette har betydet, at institutionernes interne kvalitetsarbejde spiller en stadig mere central rolle. Kvalitetsarbejdet er tilrettelagt, så det passer til den enkelte institutions faglighed, organisation og udbud af uddannelser og institutionerne koordinerer i stigende grad deres kvalitetsarbejde. Udvikling af evalueringsordninger, der sikrer systematisk evaluering af de studerendes læringsudbytte og af undervisningen, og indsatsen med kompetenceudvikling af det kunstneriske og videnskabelige personale understøtter indsatsen.

Status på akkrediteringen af de kunstneriske uddannelser

Siden akkrediteringslovens vedtagelse har seks ud af 13 institutioner fået akkrediteret deres bachelor- og kandidatuddannelser. Det drejer sig om Kunstakademiets Arkitektsskole, Aarhus Arkitektsskole, Danmarks Designskole, Kolding Designskole, Det Informationsvidenskabelige Akademi (Biblioteksskolen) samt Kunstakademiets Konservatorskole.

De 12 uddannelser der udbydes på disse institutioner er alle blevet positivt akkrediteret.

Den næste planlagte akkreditering er akkrediteringen af uddannelserne på musikkonserverierne. Denne akkreditering er planlagt til at begynde i efteråret 2011.

4. EKSTERN EVALUERING AF AKKREDITERINGSSYSTEMET

Den eksterne evaluering af Akkrediteringssystemet, herunder Akkrediteringsrådet og ACE Denmark

Akkrediteringssystemet på Videnskabsministeriets område blev i 2010 evalueret af et uafhængigt eksternt panel. Panelets opgave var at vurdere, i hvilken grad akkrediteringssystemet, herunder Akkrediteringsinstitutionen, lever op til European Standards and Guidelines for Higher Education (ESG). Det er en betingelse for optagelse i såvel ENQA som EQAR, at systemet lever op til ESG.

Evalueringen af akkrediteringssystemet på Videnskabsministeriets område blev koordineret af ENQA, som sikrede det eksterne evalueringspanels uafhængighed og kompetencer.

Panelet konkluderede, at Akkrediteringsinstitutionen, i den korte periode institutionen har eksisteret, har opbygget et akkrediteringssystem med tilstrækkelige ressourcer. Panelet konkluderede videre, at akkrediteringssystemet fuldt eller i væsentlig grad opfyldte de centrale kriterier i ESG. Panelet fandt dog, at kriteriet i ESG om, at kvalitetssikringsorganisationen skal udarbejde tværgående analyser, kun delvist var opfyldt.

Samlet set vurderede evalueringspanelet, at Akkrediteringsrådet og ACE Denmark fuldt opfyldte kriterierne og dermed levede op til ESG's krav til både system og operatør på Videnskabsministeriets område.

På baggrund af evalueringen har ENQA optaget Akkrediteringsinstitutionen ligesom EQAR har optaget ACE Denmark som fuldgyldige medlemmer. Med dette lever Akkrediteringsinstitutionen op til bemærkningerne i lov om akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser, hvoraf det fremgår, at der senest tre år efter lovens ikrafttræden skal ske en vurdering af Akkrediteringsinstitutionen med henblik på, at Akkrediteringsinstitutionen optages i det europæiske register for kvalitetssikringsorganer.

Det uafhængige ekspertpanel anbefalede bl.a.:

- At Danmark overgår til institutionsakkreditering – evt. i kombination med uddannelsesakkreditering.
- At der anvendes mere end én faglig ekspert i akkrediteringspanelerne, og det foreslås, at akkrediteringskonsulenter

rolle nedtones. Desuden anbefales, af hensyn til konsistensen, at der – også ved akkreditering af nye uddannelser – nedsættes akkrediteringspaneler.

Panelet bemærkede, at dokumentationskravene vedr. vurderingen af den interne kvalitetssikring på den ene side medfører en del arbejde for universiteterne, mens effektiviteten af de interne kvalitetssikringsprocesser ikke sikres konsistent.

Ekstern evaluering af Danmarks Evalueringsinstitut

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) står for akkrediteringsvurderinger og –rapporter på Undervisningsministeriets og Kulturministeriets områder.

I 2005 blev det første gang vurderet på basis af en ekstern evaluering, at EVA lever op til European Standards and Guidelines for Higher Education (ESG). Da alle ENQA medlemmer skal evalueres hvert 5. år i forhold til om de opfylder ESG, blev der i 2010 iværksat en ny ekstern vurdering af EVA. Evalueringen er afsluttet april 2011 med offentliggørelsen af panelets rapport.

Panelet konkluderer i rapporten, at EVA fuldt ud lever op til de centrale ESG-standarder. Panelet fremhæver særligt EVA for deres evalueringsmetoder og indsats for løbende udvikling og forbedringer. Panelet vurderede endvidere, at EVA har tilstrækkelige ressourcer til at foretage akkrediteringer og evalueringer med det nuværende aktivitetsniveau.

Panelet bemærker, at EVAs råderum er begrænset med hensyn til løbende tilpasning af kriterier, opfølgning på akkrediteringer samt godkendelse af enkelte uddannelser, hvilket ikke sker i EVAs regi. Panelet er dog opmærksomt på, at dette er kendetegnende for mange nationale akkrediteringssystemer, der baserer sig på uddannelsesakkreditering.

5. AKTØRERNES ERFARINGER MED AKKREDITERINGEN AF DE VIDERE GÅENDE UDDANNELSER

Siden vedtagelsen af akkrediteringsloven har akkrediteringssystemet været genstand for en løbende debat.

Der er bred enighed om, at eksistensen af et uafhængigt eksternt kvalitetssikringsorgan og systematisk ekstern kvalitetssikring er nødvendig, hvis Danmark skal deltage i den fortsatte udvikling af de videregående uddannelser på globalt plan. Uddannelsesakkreditering som kvalitetssikringsmodel, selve akkrediteringsprocessen og Akkrediteringsrådets krav til dokumentation, har derimod været genstand for drøftelser og diskussion – særligt på universitetsområdet.

Videnskabsministeriets område

Universiteterne har påpeget, at uddannelsesakkrediteringer er meget bureaukratisk og administrativt kostelig for alle parter, uden at resultatet står mål med indsatsen. Der er bl.a. blevet peget på, at akkrediteringen ikke fremmer eller bidrager til kvalitetsudviklingen på eksisterende uddannelser, og at universiteterne i kraft af den lange akkrediteringsproces ikke har den fornødne fleksibilitet i forhold til fx oprettelsen af nye uddannelser og væsentlige justeringer af eksisterende uddannelser. Universiteterne har peget på, at akkreditering bør foregå på et aggregeret niveau tilpasset den enkelte institution.

Den danske universitetssektor gennemgik i 2009 en uafhængig evaluering. I rapporten »Universitetsevalueringen« peges ligeledes på, at der i akkrediteringssystemet er en række elementer, der ikke stemmer overens med den øgede institutionelle autonomi med styrket ledelse og stærkere universi-

teter, som har været målet for den proces, som blev igangsat med universitetsloven i 2003 m.v. Panelet fandt dog, at den langvarige proces, fra en ide til en ny uddannelse undfanges og til dens faktiske iværksættelse, begrænser universiteternes hurtige reaktion på nye samfundsøkonomiske videnområder, kvalifikations- og kompetencekrav.

Akkrediteringsrådet og ACE Denmark har løbende forsøgt at imødekomme universiteternes kritik, bl.a. ved at vise at det krævede dokumationsgrundlag i forbindelse med akkreditering af eksisterende uddannelser alene behøver at omfatte i gennemsnit 32 nyskrevne sider pr. uddannelse, da en stor del af den krævede dokumentation er materiale, som universiteterne allerede har produceret til andet formål. Ligeledes har man i forbindelse med revisionen af akkrediteringsbekendtgørelsen i 2009 forsøgt at medvirke til at smidiggøre akkrediteringskonceptet i forbindelse med at antallet af kriterier blev reduceret fra 10 til 5.

Akkrediteringsrådet har blandt andet på baggrund af den eksterne evaluering af akkrediteringssystemet på Videnskabsministeriets område, erklæret sig enig med det eksterne evalueringspanel i, at et fremtidigt akkrediteringssystem bør fokusere på institutionsniveauet og være betydeligt mindre detailorienteret end uddannelsesakkrediteringerne.

Undervisningsministeriets område

Professionshøjskolernes Rektorkollegium har givet udtryk for, at de finder akkrediteringssystemet fra 2007 for detail- og kontrolorienteret. Rektorkollegiet forventer, at institutionsakkreditering vil kunne lette institutionernes administrative byrder, afhængig af hvilke krav der vil blive stillet til institutionernes egen kvalitetssikring og indberetning til ACE Denmark.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) vurderer, at det nuværende system for akkreditering af nye uddannelser er vel fungerende. Vurderingen baserer sig blandt andet på, at kriterierne er enkle at arbejde med og velegnede til at belyse de meget forskellige uddannelser, der vurderes. EVA vurderer endvidere, at kriterierne giver tilstrækkelig mulighed for at påpege mangler og skævheder i nye uddannelsesforslag. For så vidt angår akkreditering af nye udbud finder EVA, at der er behov for at justere enkelte kriterier, blandt andet fordi en

række forhold har ændret sig siden akkrediteringssystemets start.

Kulturministeriets område

Rektorforsamlingen for Kulturministeriets kunstneriske og kulturelle uddannelsesinstitutioner – Kulturministeriets Rektorer – har peget på, at de af Kulturministeriets uddannelser, der p.t. har gennemført akkreditering, har haft et fagligt velfunderet og effektivt samarbejde med Danmarks Evalueringsinstitut.

Akkrediteringsprocessen har dog krævet omfattende dokumentation. Kulturministeriets Rektorer har derfor tilkendegivet støtte til en udvikling, hvor akkrediteringsproceduren fremover bliver forenklet, således at akkreditering løftes fra de enkelte uddannelser til institutionsniveau. Kulturministeriets Rektorer forudsætter her, at den tværministerielle koordinering, som den nuværende lov sikrer, fortsat vil være gældende.

6. AFRUNDING

Ser man ud over Danmarks grænser er der store variationer i de forskellige europæiske landes tilgang til ekstern kvalitetssikring. Udformningen af den eksterne kvalitetssikring kan bl.a. have sammenhæng med, hvordan de enkelte lande varetager hensynet til, at der er tale om offentligt finansierede uddannelser. De enkelte lande har typisk skiftet system og tilgang i forhold til den eksterne kvalitetssikring efter en årrække med en bestemt tilgang.

I denne redegørelse er de hidtidige resultater og erfaringer med akkreditering af de videregående uddannelser gennemgået. Redegørelsen kan således danne baggrund for overvejelser om indretning af akkrediteringssystemet fremover.

Hermed slutter redegørelsen.
